

КРИВЕНКО ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Громадянське суспільство, володіючи певною часткою незалежності від держави, формує структури, що відображають повсякденні потреби і інтереси громадян. Різні країни і культури мають різні традиції добродійної діяльності, які обумовлені історією, релігією і звичаями. Загальною декларацією волонтерів, яка була прийнята на XI Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів 14 вересня 1990 року в Парижі було встановлено що, «волонтерство – добровільна, активна, спільна або особиста участь громадянина в житті людських спільнот для реалізації його основних людських потреб та покращення якості життя, економічного і соціального розвитку» [1].

Одним з важливих системних елементів громадянського суспільства є волонтерська діяльність громадян, яка відображає якісні характеристики, що визначають рівень розвитку громадянського суспільства.

Благодійники, добровольці, волонтери – хто ці люди і з чим пов'язане зростання їх кількості – питання, відповідь на який, безумовно, дасть можливість розуміння багатьох особливостей нинішнього стану суспільства.

В останні роки в Україні та в світі спостерігається тенденція зростання благодійних фондів, організацій, волонтерських об'єднань які надають допомогу в різних сферах (охорона здоров'я, екологія, право, спорт, культура та ін.). Якщо згадати кількісні показники і активність ще десять років тому, то ми бачимо позитивну динаміку. До 2014 року на 10 тисяч громадян припадало лише 14 громадських організацій, в той час як в Угорщині – 46, Хорватії – 85, Естонії – 201. І саме завдяки волонтерству вже в 2015 році Україна демонструє найвищий розвиток громадянського суспільства в країнах колишнього СРСР [2]. Благодійні пожертви, пряма допомога нужденним і волонтерська праця свідчать про стан суспільства.

Часто це ті сфери, де держава не справляється з потребами громадян в підтримці. З цього випливає, що у волонтерській діяльності зацікавлені і держава, і суспільство в цілому. На Заході волонтери займаються, в першу чергу, наданням різних послуг певним категоріям громадян – людям похилого віку, інвалідам, наркоманам, засудженим. А в Україні волонтерські організації змушені підняти собою державу по більш значущим питанням, таким як забезпечення обороноздатності країни, турбота про поранених та переселенців, постраждалих від пожеж, та забезпечення медиків в умовах пандемії.

Безоплатна праця волонтерів використовується в різних областях: ліквідація наслідків стихійних лих, проведення спортивних заходів,

пошук людей, допомога соціально незахищеним верствам населення та ін.

Як правило, вважається, що волонтер на основі усвідомленого вибору зобов'язується безоплатно виконувати роботи та надавати послуги, застосовуючи свій досвід, знання, вміння, навички з метою здійснення будь-якої діяльності. Організатори не пропонують волонтеру грошового відшкодування. Волонтер зобов'язується бути обізнаним і розділяти положення, цінності і принципи руху, волонтерського спільноти, в якому він бере участь, підкорятися правилам, встановленим організаторами або фондом. Волонтер здійснює свою діяльність добровільно, добросовісно, чесно, дотримуючись і шануючи законодавство, а також поважаючи гідність, особливості та культуру всіх людей: інших волонтерів, співробітників, учасників, незалежно від їх статі, віку, сексуальної орієнтації, національності чи релігійних переконань.

Волонтери мають право на отримання інформації, необхідної для здійснення діяльності, а також матеріальні засоби для виконання поставлених перед ним завдань. Волонтер може вибирати і змінювати вид, напрямом добровольчої діяльності, який відповідає його потребам і прагненням, компетентності, і припинити свою діяльність в будь-який момент. При необхідності волонтери повинні отримувати психологічну, моральну підтримку, а при можливості відвідувати тренінги та семінари, які допоможуть і підтримають в здійснюваній програмі. Волонтери можуть бути ініціаторами змін в організації діяльності, а також пропонувати власні проекти і отримувати допомогу для їх реалізації.

В процесі здійснення волонтерської діяльності вирішуються завдання, внаслідок яких відбувається навчання побудові спільної діяльності для вирішення проблеми і формується інституційна структура волонтерства, здатна забезпечити координацію, представництво і взаємодію з державою, але на жаль це не завжди можливо. Наприклад, одеський благодійний фонд «Корпорація монстрів», який збирав допомогу бізнесу для боротьби з коронавірусом в Україні, заявив, що не зможе в подальшому працювати в Антикризисовому штабі при Офісі президента в Києві, і просить перекласти цю функцію на іншу організацію.

Отже, волонтерська діяльність – фундамент громадянського суспільства і правової держави. Чим швидше держава усвідомлює значення громадської участі в житті країни, тим швидше і якісніше воно зможе проводити соціально-економічні та демократичні реформи, що в кінцевому рахунку дозволить підвищити рівень добробуту населення.

Список використаної літератури:

1. Вайнола Р. Х. Загальна декларація волонтерів / XI Конгрес Міжнародної асоціації Волонтерів // Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Р. Х. Вайнола, А. Й. Капська, Н. М. Комарова. – Київ: Академпрес, 1999. – 112 с.
2. Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне, але не без проблем. Електронний ресурс // Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/>

Ключові слова: волонтерська діяльність, волонтерство, громадське суспільство, благодійники, добровольці.

Ключевые слова: волонтерская деятельность, волонтерство, гражданское общество, благотворители, добровольцы.

Key words: volunteering, civil society, philanthropists, volunteers.

НЕКІТ КАТЕРИНА ГЕОРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
докторант кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ВИДИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ, ЩО ОТРИМУЮТЬ ЗАХИСТ НА ПІДСТАВІ ПРОТОКОЛУ № 1 ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Поняття «майно» у практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) розуміється досить широко. Неодноразово зверталася увага на те, що категорія «майно» у розумінні Протоколу 1 Конвенції має «автономне значення, яке не залежить від формальних класифікацій у національному праві» [1]. Не лише фізичні товари, але й деякі права та інтереси, що складають активи (assets) також можуть розглядатись як «майно».

Серед нематеріальних активів, які отримують захист на підставі Протоколу № 1 Конвенції можна виділити наступні:

1) права грошової вимоги. Для того, щоб заборгованості за судовими рішеннями вважалися «майном», необхідно, щоб вони були достатньо визначеними для того, щоб підлягати виконанню (Yrigi Nikolaevicn Ivanov v. Ukraine). Якщо борг був встановлений судовим рішенням, що не є остаточним, і тому не підлягає безпосередній виплаті, він не може вважатися «достатньо визначеним для того, щоб підлягати виконанню», відповідно, не вважається майном [2];

2) акції та корпоративні права, зокрема, права голосу та право впливати на діяльність та політику компанії, а також облігації, які можуть бути предметом торгівлі на ринку капіталу і передаватись від одного володільця до іншого (Reisner v. Turkey, Marini v. Albania, Mamatas and Others v. Greece);

3) професійні клієнти (клієнтела) – Суд визнав цінність за клієнтурою заявників, створеною їх власною працею у справах, що стосувалися професійної діяльності (Lederer v. Germany, Buzescu v. Romania, Iatridis v. Greece). Зазначимо, що на нашу думку, ці висновки Суду можуть бути взяті зі основи при захисті прав на підписників акаунтів у соціальних мережах. В американській судовій практиці на сьогодні вже існують прецеденти захисту прав володільців акаунтів, які втрачали доступ до